

Nasjonal konferanse:

SAMMEN FOR ET ALDERSVENNLIG NORGE

25. oktober **Quality Hotel Ålesund**

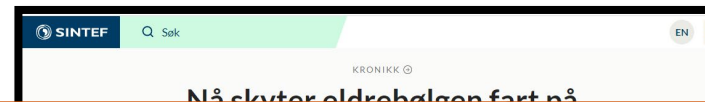
Bo trygt hjemme – i et aldersvennlig Norge

Statssekretær Ellen Moen Rønning Arnesen

Nasjonal konferanse: Sammen for et aldersvennlig Norge, 25.oktober,
Ålesund

«Vi lever lenger og blir stadig flere eldre...»

Det levande indre mot det skrøpelege ytre

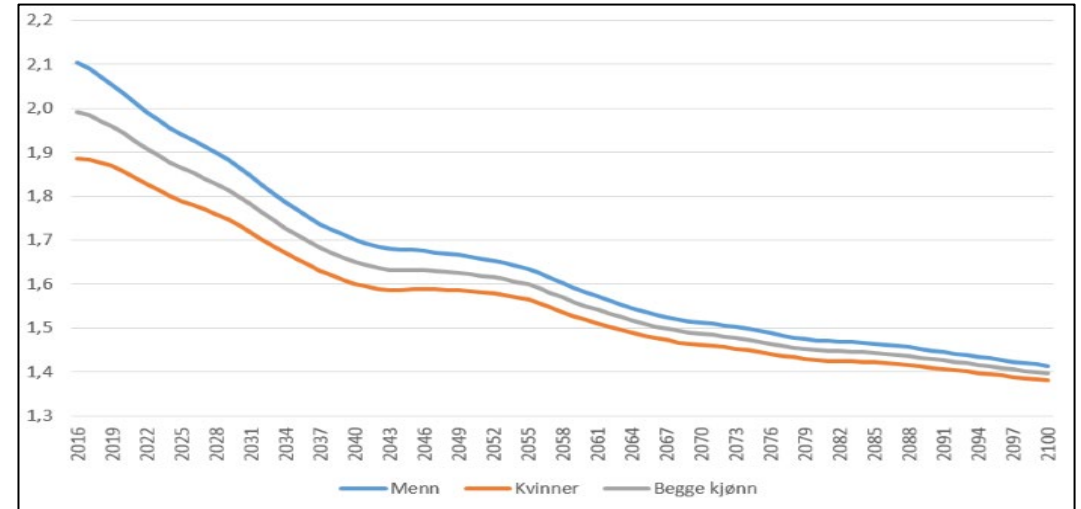
I desse år eg har vandra rundt i alderdomen, har eg lært at så lenge me lever, er me den same jenta og guten - midt i vårt eige liv. Det er berre denne kontrasten mellom det levande indre og det meir eller mindre skrøpelege ytre som er alderdomens store problem.

Ashild Ulstrup, journalist

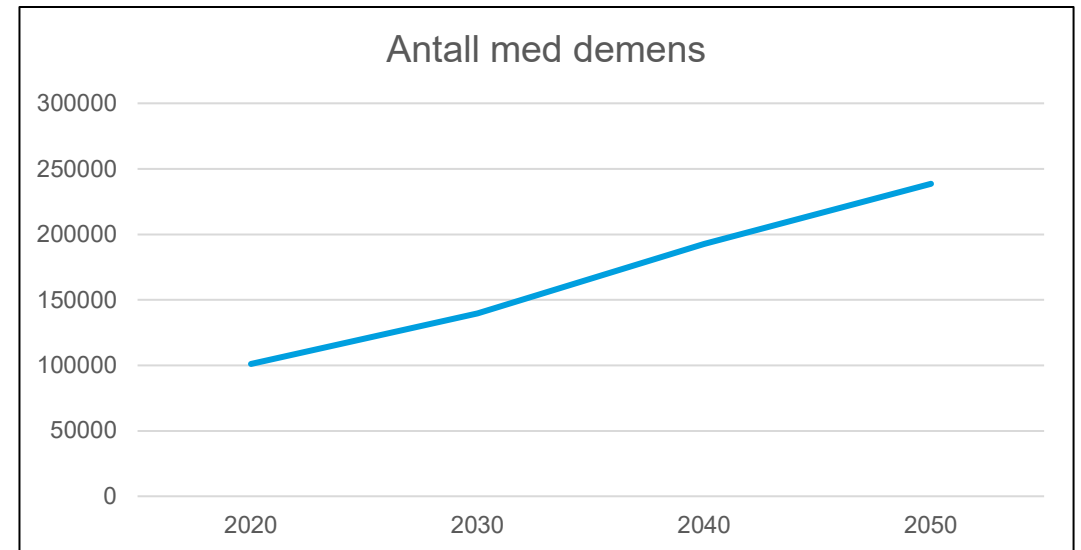

Utfordringer - 1

- Vekst i antall mottakere av helse- og omsorgstjenester
- Mangel på arbeidskraft
- Press på pårørende
- Mangel på egnede boliger
- Barrierer mot å ta i bruk velferdsteknologi
- Planleggingskompetanse
- Særskilte distriktsutfordringer

Andelen som er i arbeidsfør alder (16-66 år) per person i andre aldre (0-15, ≥67 år) for perioden 2016-2100. Framskrivinger basert på hovedalternativet (MMMM). Kilde: Statistikkbanken, SSB;

Framskrivning av antallet personer med demens 2020 til 2050. Kilde: Nasjonal kompetansetjeneste for aldring og helse

Utfordringer - 2. Aldersvennlig samfunn

- For lite innsats for forebygging
 - Ikke-smittsomme sykdommer vedvarer
 - Når ikke bærekraftsmål om fysisk aktivitet og vektreduksjon
 - Sosiale helseforskjeller
 - Potensial for friskere aldring
- Vi utsetter å planlegge for egen alderdom
- Universell utforming og tilgjengelighet (transport, bolig, uteområder etc.)
- Digitalisering og brukervennlig teknologi
- Negative holdninger, aldersdiskriminering

Nasjonalforeningen

Muligheter

– Jeg har trua! Jeg mener at vi faktisk har løst sykepleiermangelen hos oss

TRÅR TIL: Anders Jystad er selv sykepleier. Selv om han er leder for hjemmetjenesten, må han nå i sommeruke trå til ute i felten når det trengs. Noe han liker godt. Foto: Silje Asbjørnsen/Ørland kommune

Ny demensomsorg i Oslo
Endelig får Aase sin faste hjemmehjelper

Aase Bunes (85) og hjemmehjelper Linn Bekkesveen. Søstrene er blitt faste hjelpere for Aase, noe hun er svært glad for. Foto: Jørn Wæver

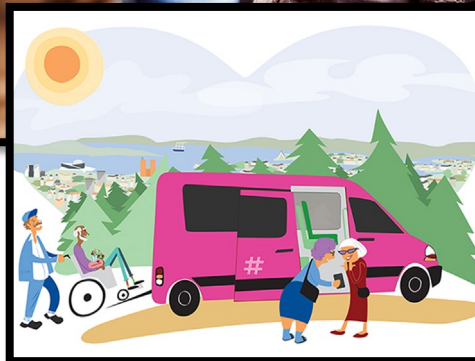

Flytter gjerne inn på eldrester

Braarudtoppen og Åsentunet omsorgsboliger i Horten er først i Norge med et prosjekt der studenter og eldre skal bo under samme tak.

POSITIVE: Kameratene Aras Murad fv., Abbas Mirza, Reza Faiaz og Elias Vøllestad tror unge og gamle kan lære mye av hverandre. FOTO: ANNE MELSOM BJERKE / NRK

12 Osloby
Eldrebolgen
Torsdag 1. februar 2018

- Vi kan egentlig ikke ha det bedre

Kjetilung Gjøsang, Solvæg Lund og Ingrid Kvaløy Lund kan velge å spise i kantinen. FOTO: ROOLF ØRNHAGEN

på at hun flyttet fra en stor leilighet til en mye mindre på hjemmet.

-Nett, det var en betydelig å overlate ansvaret for den store feligheten til barna og flytte hit, sier hun og viser Åsentunet rundt i sin fine leilighet i 4. etasje. - Her har jeg mitt eget og kan klare meg selv. Det er det beste, så lenge det går.

77 års ansenhet
Ingrid Kvaløy begynte å jobbe ved Lovisenberg som 20-åring og har 77 års ansenhet som ansatt og pensjonist. Men hvis hun skulle få et større pleiebehov, er hun ikke sikker på å si nei til sykehjemmet over gangen.

-Nett, det er fritt sykehjemsmulig, så jeg er takknemig for at det er plass der når jeg eventuelt trenger det, sier 70-åringen som er ikke fornøyd med sin Omsorg-liv som sine veninner.

Venninnen Kjetilung Gjøsang (84) har heller ikke angret en dag på sykehjem, men jeg håper jeg sluker her.

Sigrun Hammer Kvaløy er veldig fornøyd med at svigermor her trygg.

-Vi bor i Trondheim, og da er det godt å vite noen passer på henne.

Stadig flere med demens
Men vi er tross alt journalister, så noe å klage på, må vi jo finne. Jo da, det er tross og at de to damene savner adgang til overnattingsbasen i kjelleren som brukes til balhygiene og trossing og så hadde det vært flott med en liten balkong.

Og så det som etter hvert har vokst opp til et større problem: Sammenstøtningen av beboere har endret seg mye på de årene jeg har vært her, det er blitt veldig mange flere med demens og stort pleiebehov. Det gjør noe med miljøet at det er mange det er vanskelig å snakke med, sier Kvaløy.

OSLOBY
STEN ERIK KIRKERUDEN

I stedet for å bo alene i en stor leilighet har de tre damene fått småleiligheter i Omsorg-Hjemmet på Lovisenberg.

Der får de mat hvis de ikke vil ordne det selv i leiligheten, de får tilsyn og massevis av aktiviteter.

- Dette er litt som en folkehøgskole for eldre, sier Wivlaten. Tenk om en er daglig leder ved hjemmet. - Her har de et sosialt miljø, og de slapper å sitte alene hvis de ikke ønsker det. Vi ser at beboere finner nye venner i godt voksne alder.

Og de tre beboerne rundt det typiske frokostbordet, som kanskje er enda flørner enn det pleier å være om morgenen, har vært var med i - trives på alle måter.

- Jeg klarer meg egentlig godt hjemme, men bodde i et nærmiljø som var preget av mange narkomane. Jeg var glad da jeg fikk en trygg plass her, sier Solvæg Lund.

Hun er en meget språk-bjerring, og er glad fordi hun får bidra i den praktiske driften av hjemmet.

Jeg liker å være i aktiviteter og å jobbe. Og så er det så veldig noe som skjer, noe å være med på.

Venninnen Kjetilung Gjøsang (84) har heller ikke angret en dag

Nyhetsklipp fra hhv: Aftenposten, Sykepleien, NRK og Fagbladet

Mål og innsatsområder

Hovedmål:

- Gjøre det trygt å bo lenger hjemme
- Sikre bærekraft gjennom planlegging, forebygging og målrettede tjenester

Fire delmål/ innsatsområder

- Levende lokalsamfunn
- Boligtilpasning og planlegging
- Kompetente og myndiggjorte medarbeidere
- Trygghet for tjenester og støtte til pårørende

Hurdalsplattformen

FOR EN REGJERING UTGÅTT FRA
ARBEIDERPARTIET OG SENTERPARTIET

2021-2025

Helse- og
omsorgsdepartementet

Innsatsområde 1 - Levende lokalsamfunn

- Ta i bruk de eldres ressurser
- Skape gode møteplasser og økt frivillig engasjement
- Aldersvennlig samfunn
- Samarbeid med frivillige og ideelle aktører
- Universell utforming

VERDIEN AV AKTIVE SENIORER

FRIVILLIGHETSBI DRAGET FRA PENSJONISTER I NORGE

NOVEMBER 2021

Innsatsområde 2 - Boligtilpasning og planlegging

- Eldreboligprogram
- Planlegging
 - Kommunal planlegging
 - Planlegging av egen alderdom
- Teknologi og digitalisering

SINTEF EN

ARTIKKEL ©

Framtidens eldreboliger blir ikke som du tror

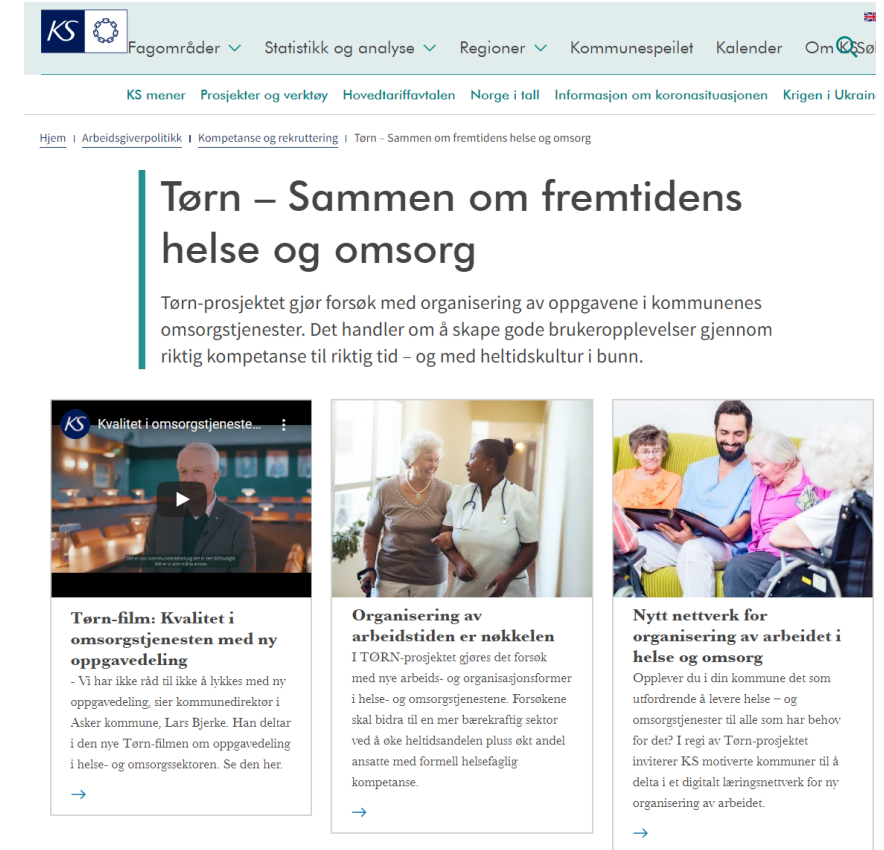

Generationernes Hus i Aarhus i Danmark: Her skal mennesker i ulike livsfaser og med ulike funksjonsnivåer leve side om side. Ill.: RUM og ERIK Arkitekter

Sintef

Innsatsområde 3 - Kompetente og myndiggjorte medarbeidere

- Tillitsreformen
- Hele, faste stillinger
- Helsepersonellkommisjonen
- Opptrappingsplan for heltid og god bemanning
- Rekruttering
- Utdanning og forskning

The screenshot shows a webpage from KS (Kommunespeilet) with the following content:

Tørn – Sammen om fremtidens helse og omsorg

Tørn-prosjektet gjør forsøk med organisering av oppgavene i kommunenes omsorgstjenester. Det handler om å skape gode brukeropplevelser gjennom riktig kompetanse til riktig tid – og med heltidskultur i bunn.

Tørn-film: Kvalitet i omsorgstjenesten med ny oppgavedeling
- Vi har ikke råd til ikke å lykkes med ny oppgavedeling, sier kommunedirektor i Asker kommune, Lars Bjerke. Han deltar i den nye Tørn-filmen om oppgavedeling i helse- og omsorgssektoren. Se den her. →

Organisering av arbeidstiden er nøkkelen
I TØRN-prosjektet gjøres det forsøk med nye arbeids- og organisasjonsformer i helse- og omsorgstjenestene. Forsøkene skal bidra til en mer bærekraftig sektor ved å øke heltidsandelen pluss økt andel ansatte med formell helsefaglig kompetanse. →

Nytt nettverk for organisering av arbeidet i helse og omsorg
Opplever du i din kommune det som utfordrende å levere helse – og omsorgstjenester til alle som har behov for det? I regi av Tørn-prosjektet inviterer KS motiverte kommuner til å delta i et digitalt læringsnettverk for ny organisering av arbeidet. →

Innsatsområde 4 - Trygghet for tjenester og støtte til pårørende

- Kapasitet: Heldøgns omsorgsplasser, trygghetsboliger mv.
- En dør inn til tilbud for eldre
- Tilbudet til mennesker med demens
- Støtte til pårørende
- Samhandling
- Aktivitet, mestring og hverdagsrehabilitering
- Hjelpemidler

Aldring og helse
Nasjonalt senter

Kompetanseheving | Skalaer og tester | Forskning | Kjøp kurs og bøker | Bibliotek | Om oss | Q So

Demens ▾ | Psykisk helse ▾ | Utviklingshemning ▾ | Funksjonsevne ▾ | Koronaviruset

Behandling og oppfølging
Det er ikke mulig å kurere demens, men god behandling kan forsinke sykdom og symptomer. Det beste er å fortsette et aktivt liv der både hodet og kroppen utfordres.
> Les mer om behandling og oppfølging

Å leve med demens
Demenssykdom vil endre hverdagen og livet – både for den det gjelder og deres nære. På denne siden finner du informasjon om tilbud som kan hjelpe deg til å mestre endringene som kommer.
> Les mer om å leve med demens

Hjelp til pårørende
Demens berører bredt; pårørende må også leve med nye utfordringer. I alle kommuner finnes det fagfolk som kan gi oppfølging av personer med demens og deres pårørende.
> Hjelp til pårørende

Informasjon på samisk
Språk og kulturell bakgrunn har stor betydning ved utredning og behandling av demens. Derfor samler vi informasjon og verktøy på samiske språk på disse sidene.
> Informasjon og aktuelle verktøy på samisk

Helse- og
omsorgsdepartementet

Nasjonal konferanse:

SAMMEN FOR ET ALDERSVENNLIG NORGE

25. oktober **Quality Hotel Ålesund**

Kunnskapsformidler, samfunnsutvikler og interesseorganisasjon i over 100 år

Kunnskapsdeling for et bedre samfunn siden 1907

Planarbeid: Samhandling mellom kommunen og lokale aktører

Visjon og formål til NKF

«Kunnskapsdeling for et bedre samfunn»

NKF jobber for likere praksis på tvers av kommunegrensene.

Dette gjør vi gjennom å tilby kurs, konferanser, nettverk og verktøy.

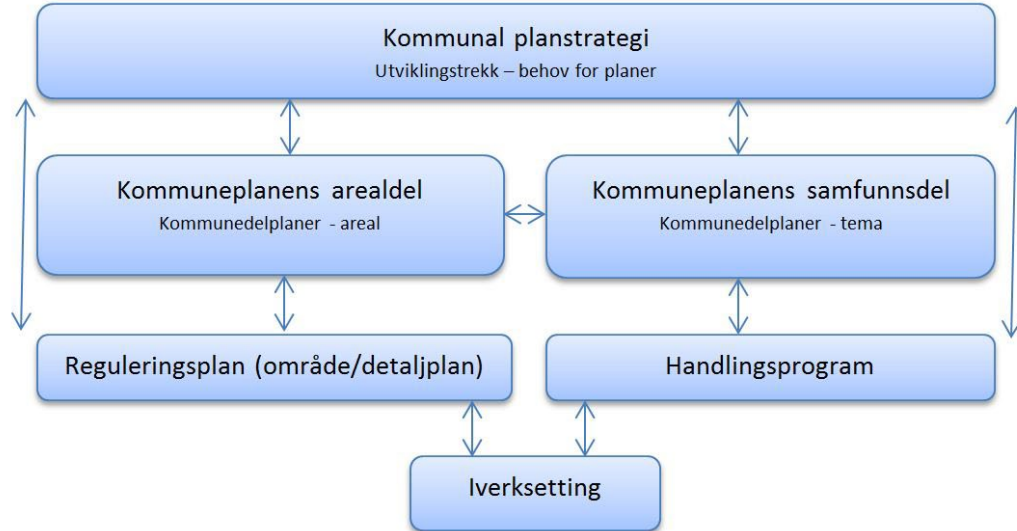
Vår kunnskapsdeling skal bidra til klimavennlige og bærekraftig planlegging, anskaffelser, forvaltning, drift og vedlikehold.

Kompetanse og motivasjon hos alle kommuner i hele landet

Samarbeidet starter ved å forstå planhierarkiet i Norske Kommuner

- Aldersvennlighet starter fra Samfunnsplanen med tilhørende temaplaner
- Arealplanen definerer hvor kommunen planlegger
- Reguleringsplaner tar arealplanen ut i praktisk regulering av et område
- Byggesak behandler søknaden på å bygge og utvikle et område

NKF tror Plan- og Bygningsloven må ha noen krav

- Loven har et fint formål, men ...
 - Praksis viser at ønsker i formålet må vike plass for mangelen på
 - Tid
 - Ressurser
- Resultatet blir:
 - Mindre dialog om aldersvennlighet og universell utforming.
 - En trygghet i at "*dette blir sikret i plan- og bygningsloven og TEK17*"
 - Minimums-krav

PBL - Formålsparagraf

§ 1-1. Lovens formål

- Loven skal fremme bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner.
- Planlegging etter loven skal bidra til å samordne statlige, regionale og kommunale oppgaver og gi grunnlag for vedtak om bruk og vern av ressurser.
- Byggesaksbehandling etter loven skal sikre at tiltak blir i samsvar med lov, forskrift og planvedtak. Det enkelte tiltak skal utføres forsvarlig.
- Planlegging og vedtak skal sikre åpenhet, forutsigbarhet og medvirkning for alle berørte interesser og myndigheter. Det skal legges vekt på langsiktige løsninger, og konsekvenser for miljø og samfunn skal beskrives.
- Prinsippet om universell utforming skal ivaretas i planleggingen og kravene til det enkelte byggetiltak. Det samme gjelder hensynet til barn og unges oppvekstvilkår og estetisk utforming av omgivelsene. For boliger skal prinsippet om universell utforming ivaretas gjennom krav til tilgjengelighet.

Aldersvennlig og universell rehabilitering

- Viktig med tiltak som gjennomføres utenfor plansystemet.
 - Små tiltak kan gjøre store forskjeller.
 - De viser at det faktisk skjer noe.
- Ansvar for aldersvennlighet må i større grad deles mellom de ulike ansvarsområder i kommunene.
 - Sikrer samarbeid fra utviklingsfase til drift og vedlikehold.

Kommunene kan ikke bære aldersvennlighet alene

- Kommunene trenger samarbeid med fylkeskommunene for å sikre kollektiv aldersvennlig mobilitet.
- Større mulighetsrom i forbindelse med rehabilitering av tilgrensende arealer i byggeprosjekter.
- Støtte for rehabilitering av sentrumsnære omsorgsbygg i distriktene.
- NKF mener at løsningen må innebære et fokusert samarbeid mellom alle forvaltningsnivåene og næringslivet for å få til tiltak som hjelper.

Skal vi få til aldersvennlighet må vi samarbeide om krav

- Plan- og bygningsloven og kommuneloven gir oss handlingsrommet vi trenger
- Samhandling mellom «ansvarlig søker» og kommunen er i dag for omstendelig, og formål- og intensjon er gode men kravene blir ikke stilt.

Samhandling og medvirkning må støttes av verktøy som følger prosessen for anskaffelser

Prosjekthjelper.no

Prosjekthjelper Utleiebolig og omsorgsboliger - MAL Barnehage - MAL Brannstasjon - MAL Skole - MAL Sykehjem - MAL

Funksjons-/ og formålsbeskrivelser

I prosjekthjelper har vi samlet og organisert mange gode maler og oppskrifter på hva du som prosjektleder må få på plass tidlig i fasen frem mot anbudsprosessen. Disse og flere av arbeids- og hjelpedokumentene tilgjengelige i verktøyet er blitt brukt av kommuner i tidligere byggeprosjekter. De vil også oppdateres fortløpende ved endringer.

Du får tilgang til et omfang av funksjons-/ og formålsbeskrivelser. Dette er anbefalte formuleringer/kriterier som vi i NKF mener **KAN** være relevant å inkludere i et kriteriesett som grunnlag for diskusjon og planlegging av nybygg, tilbygg og rehabilitering.

Arbeidsdokumenter og maler

Prosjekthjelperens maler/dokumenter er gjennomgående for de tre første stegene. Tallet eller nummeret dokumentet er gitt henviser til områdene 1-9 som følgende:

1. Bestilling av bygg/konsept
2. Arealberegning og romskjema
3. Prosjektets føringer lover og forskrifter
4. Miljøkrav, fotavtrykk, materialvalg
5. Beliggenhet, reguleringsplaner
6. Entreprisemodell
7. Prosjektorganisering, fremdriftsplan
8. Økonomi, budsjett, LCC
9. Innkjøpsstrategi - entreprisemodell

Aldersvennlig planlegging er ett av svarene på et aldersvennlig Norge

To tyske turister hadde satt seg på huskene i Myntegata i Oslo. Foto: Sindre Haarr

Norsk Kommunalteknisk Forening

En aldersvennlig utvikling

1. oktober er FN's internasjonale dag for eldre. Norsk Kommunalteknisk Forening har inngått samarbeid med Senteret for et Aldersvennlig Norge for å løfte nettopp aldersvennlig samfunnsbygging og -tilpasning. Anne Berit Rafoss er prosjektleder ved senteret og mener at medvirkning har et større gevinstpotensial enn mange tror. – Inkludering og medvirkning er ikke alltid like lett. Det er en krevende investering, men gjør man det riktig vil investeringen gi avkastning.

Vi møter Rafoss ved Myntegata i Oslo. Myntegata er et av prosjektene som trekkes frem som eksempel innen aldersvennlig utvikling. Her er det satt opp husker, for alle aldre, som et ledd i å skape et mer inkluderende miljø. Medvirkning sammen med eldre har vært sentralt i utvikling av Oslo som en mer aldersvennlig by.

Prosjektleder Rafoss påpeker at endring i både demografi og økonomi ligger til grunn for den krevende omstillingen vi nå må gjennom.

– Vi dytter aldersvennighet foran oss, men har vi egentlig råd til å la være? Det er menneskelig å ikke ville tenke på at man skal bli gammel, men med den demografiske og økonomiske utviklingen vi ser nå, må man ta tak, forteller hun.

Avkastning på involvering

– Dersom man klarer å legge opp til mer dialog med innbyggerne og faktisk testing av produkter og løsninger, gjennom for eksempel befaringer, tror jeg man ender opp med enda bedre løsninger for de samme pengene over tid, forklarer Rafoss.

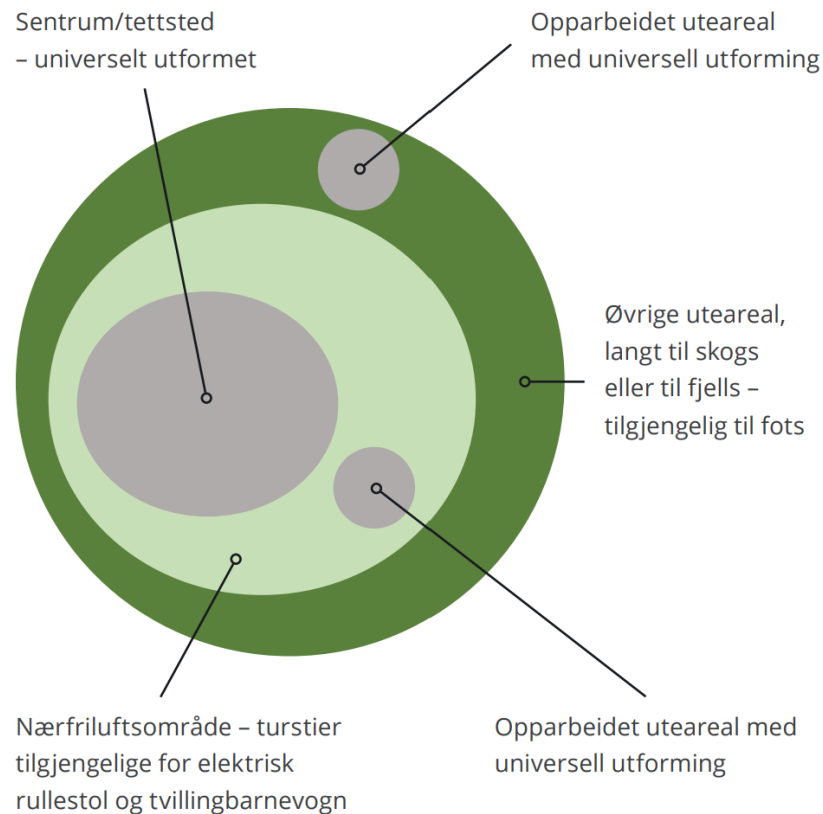
Rafoss er overbevist om at dersom man utvikler for barn og unge ekskluderer man eldre, utvikler man for eldre, så inkluderer man alle.

– For å få til de verdifulle og konstruktive samtalene trenger man flere former for involvering. Inkludering er en krevende investering, men kan fort gi avkastning, forteller hun.

Anne Berit Rafoss er prosjektleder ved Senteret for et Aldersvennlig Norge

Forventningsavklaring og lavthengende frukt

Nasjonal konferanse:

SAMMEN FOR ET ALDERSVENNLIG NORGE

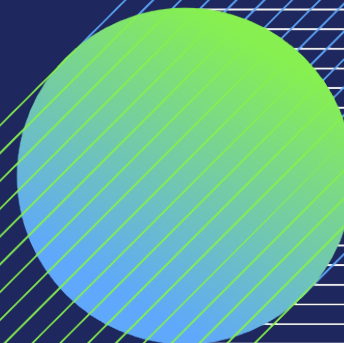
25. oktober **Quality Hotel Ålesund**

Nasjonal konferanse: Sammen for et aldersvennlig Norge

Knutepunktutvikling og bærekraft "Åreknutepunktutvikling"

Jon-Erik Lunøe
Bane NOR Eiendom

25.10.2022

Bane NOR - Eiendomsdivisjonen i tall – pr 31.12.21

4 360

Eiendommer
(pr 2020)

1 556

Bygg

335

Stasjoner

3700

Leiekontrakter

225

Ansatte

984 000 kvm

Bygningsmasse

5 000 000 kvm

Utviklingspotensial

54,4 MRD

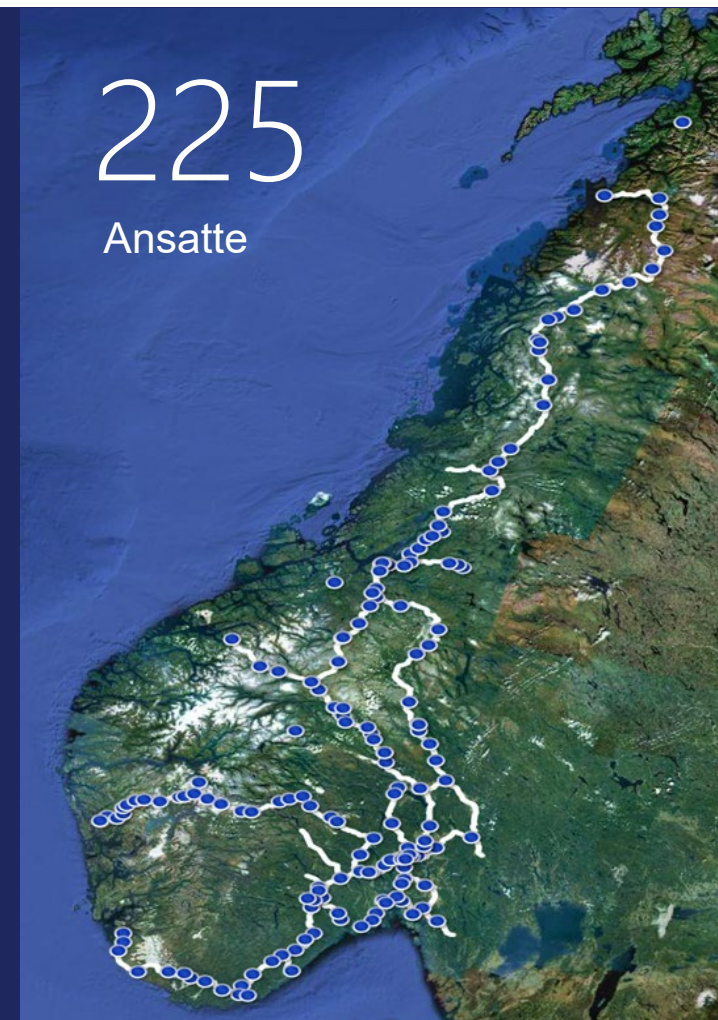
Markedsverdi

3074 MNOK

Årlig investeringsnivå
(inkl. kjøp av eiendommer)

760 MNOK

Årsresultat 2021*

* Andel av resultat før skatt etter konsernet Bane NORs regnskapsprinsipper GRS
Resultat i BNE på 1043 MNOK er etter IFRS

Bærekraftig bevegelsesfrihet

Bedre kollektivtilbud

Kapasitetssterk
transportform

Gjensidig avhengighet

Et demokratisk
dilemma

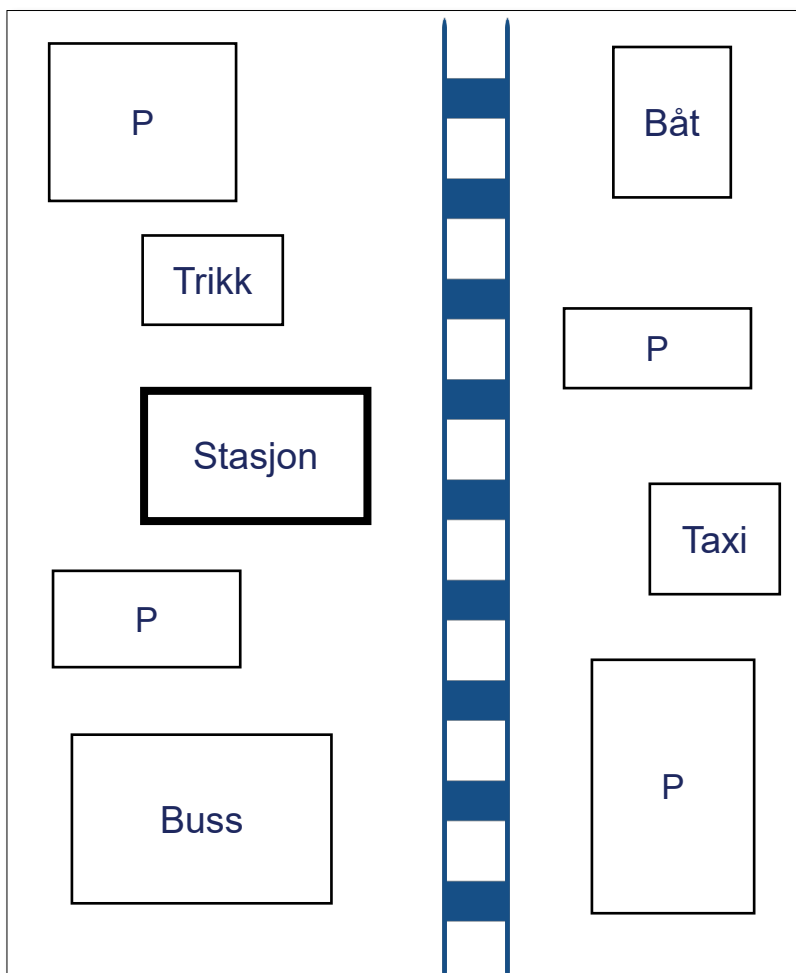
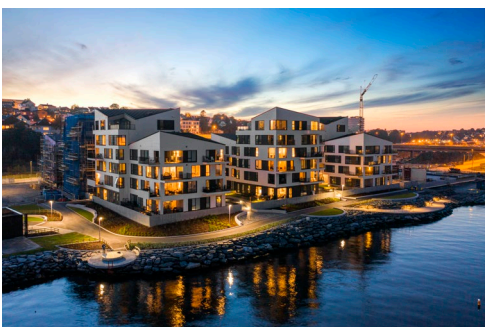
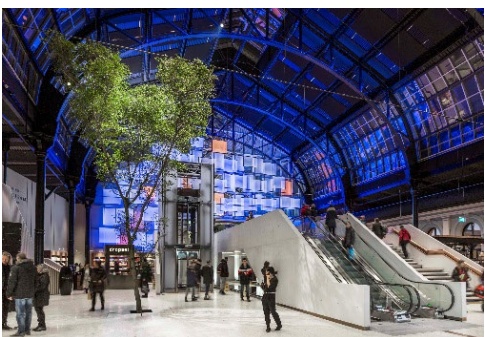
Hva kan **du** gjøre
med dine vaner?

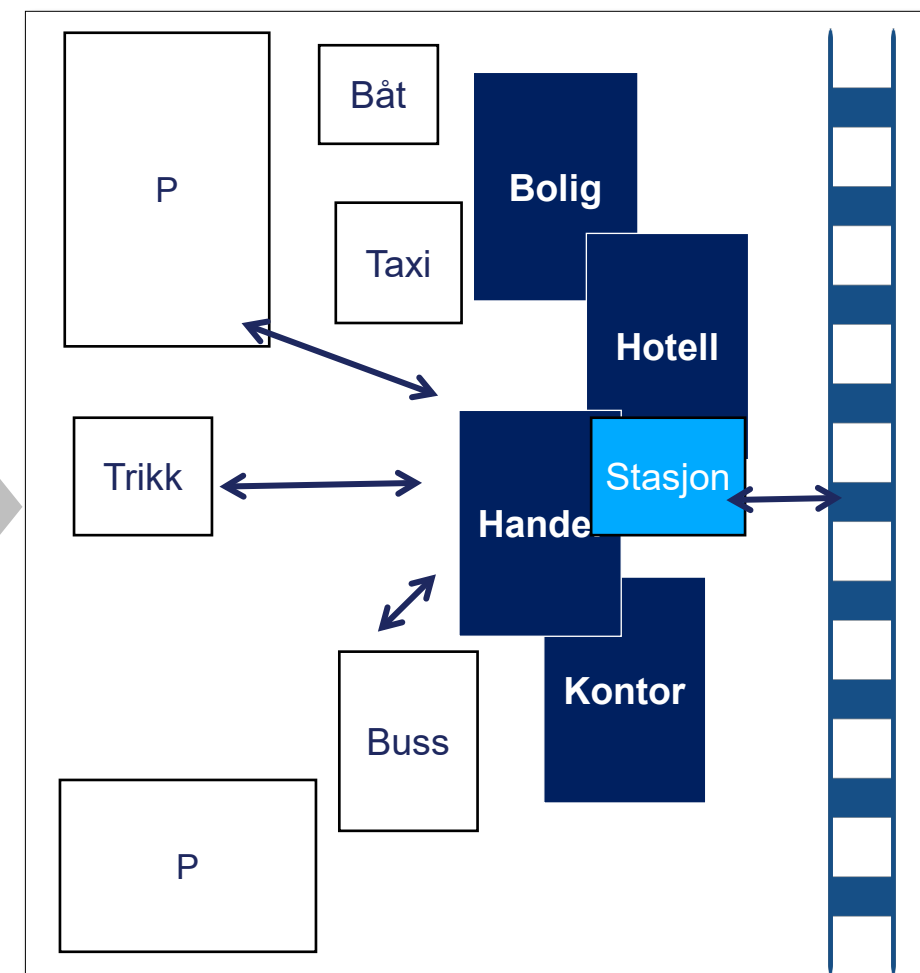
Fortetting

Hva er knutepunktutvikling?

Stasjon og overganger

Overganger, tett vev av integrerte funksjoner

Voss knutepunkt – et godt eksempel

Fortetting og folkehelse

- Ikke noen entydige svar - både positive og negative effekter, ulike oppfatninger og kontekst
- **Bolignivå:** lys, innsyn, støy mv.
- **Nærmiljø:** avstand til større grøntareal, møteplasser, nærbutikk mv.
- **By- og regionnivå:** om fortetting et sted kan skape ulemper eller fordeler et annet sted
- Økologiske og økonomiske hensyn er i større grad institusjonaliserte i planleggingen av kompakt byutvikling enn sosiale bærekraftdimensjoner. **Sosial ulikskap eller helse er lite vektlagt i fortettingsprosesser.**
- Fortetting kan blant annet øke kostnadsnivået og bidra til større sosiale forskjeller
- **Transport: går og sykler mer - kan måles i sparte helsekroner for samfunnet**

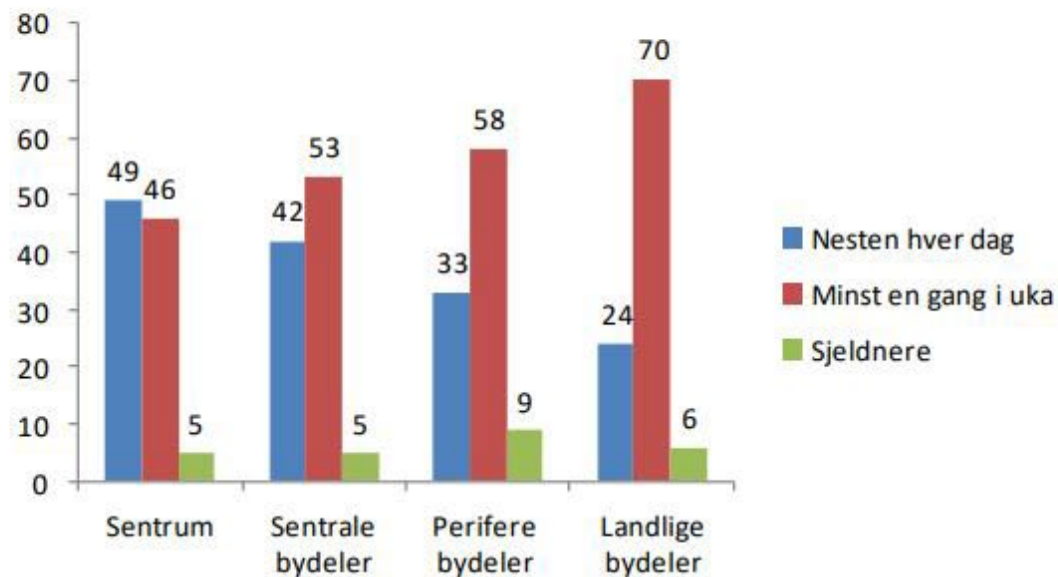
Helsegevinsten av å gå en kilometer er 25 kroner!

Kilde: Gunnar Ridderström, NMBU

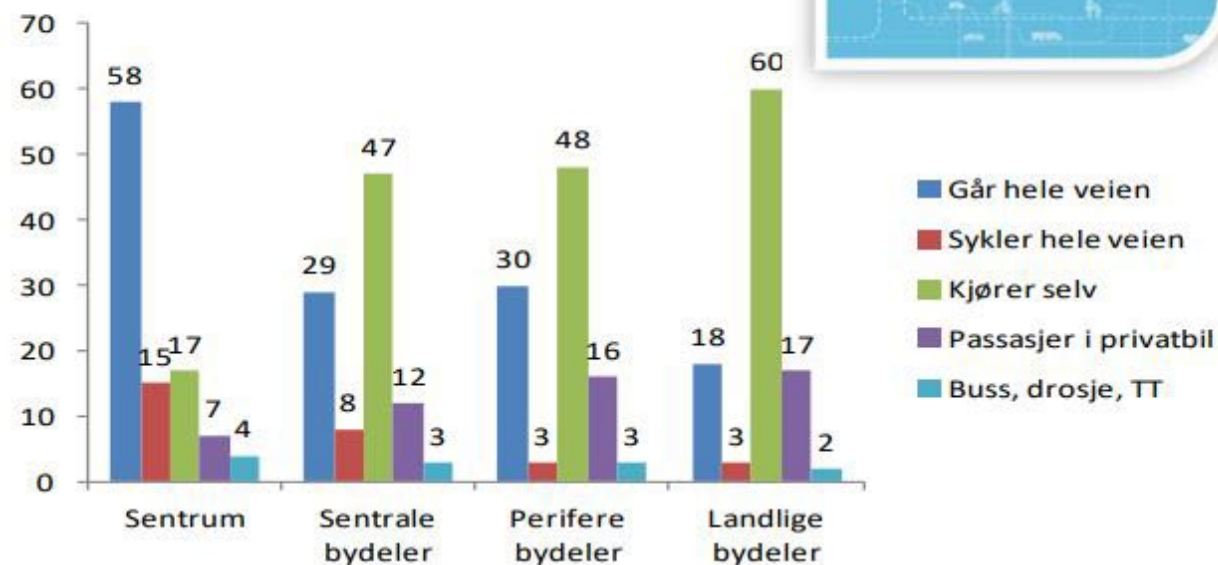
Sentral bolig gir god tilgjengelighet og økt daglig aktivitet

Personer over 67 år i Kristiansand

Omfang av dagligvareinnkjøp i ulike bydeler. Prosent. Kristiansand 2012

Hjorthol mfl. (2013)

Transportmiddelbruk på innkjøpsreiser for å handle dagligvarer i forskjellige bydeler. Prosent: Kristiansand 2012.

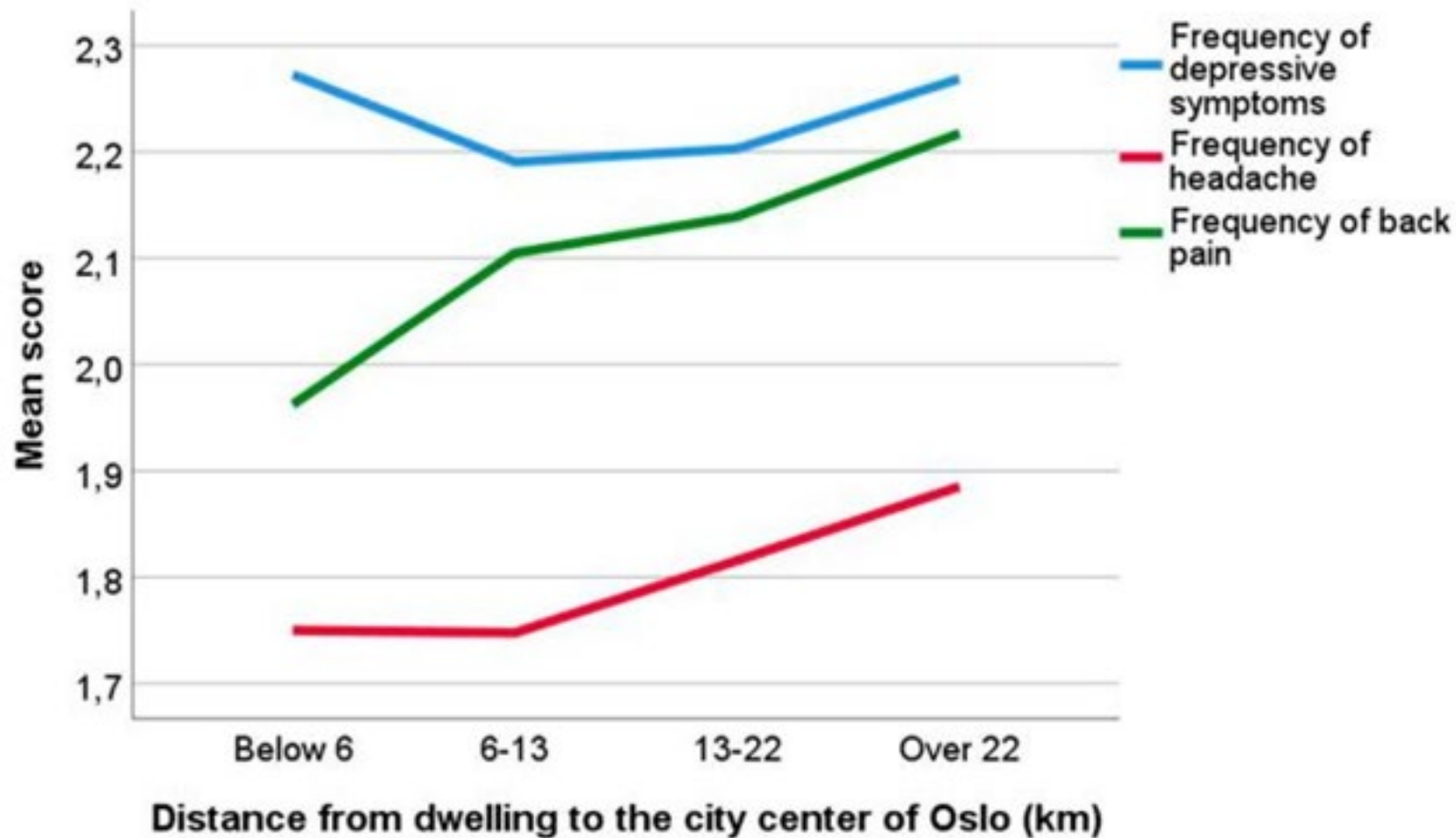

Figure 2. Mean scores for health complaints among respondents living at different distances from the city centre of Oslo. $N = 861$. Frequency of depressive symptoms: $p = 0.801$; frequency of headache: $p = 0.079$; frequency of back pain: $p = 0.038$).

Kilde: Ihlebæk m. fl.

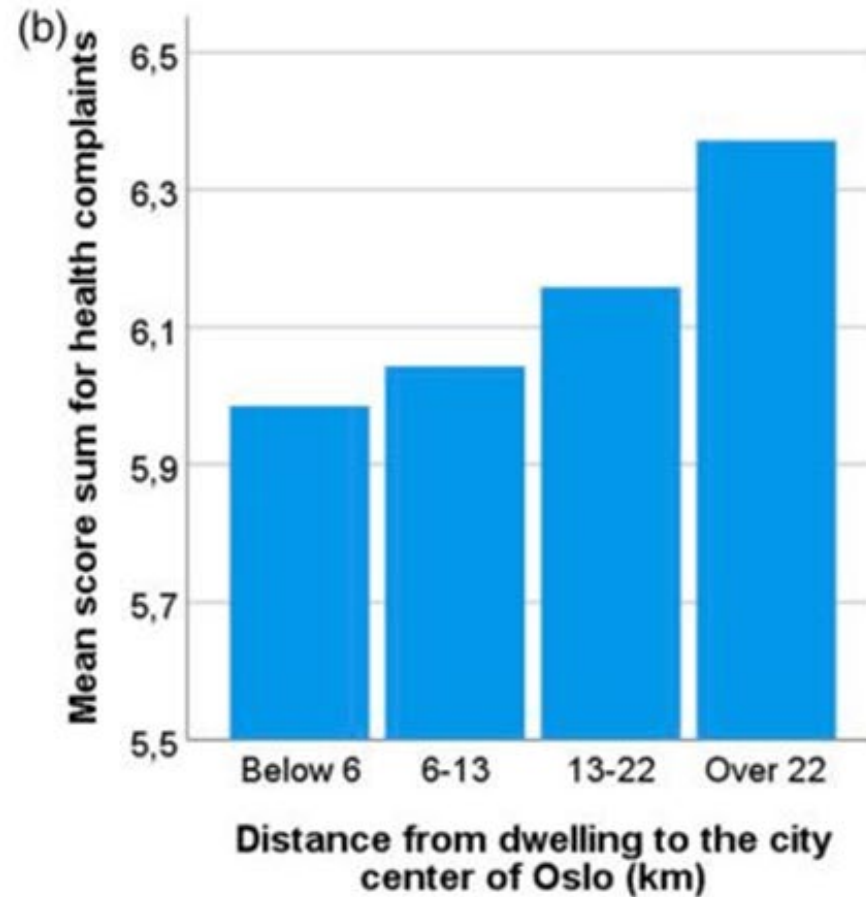
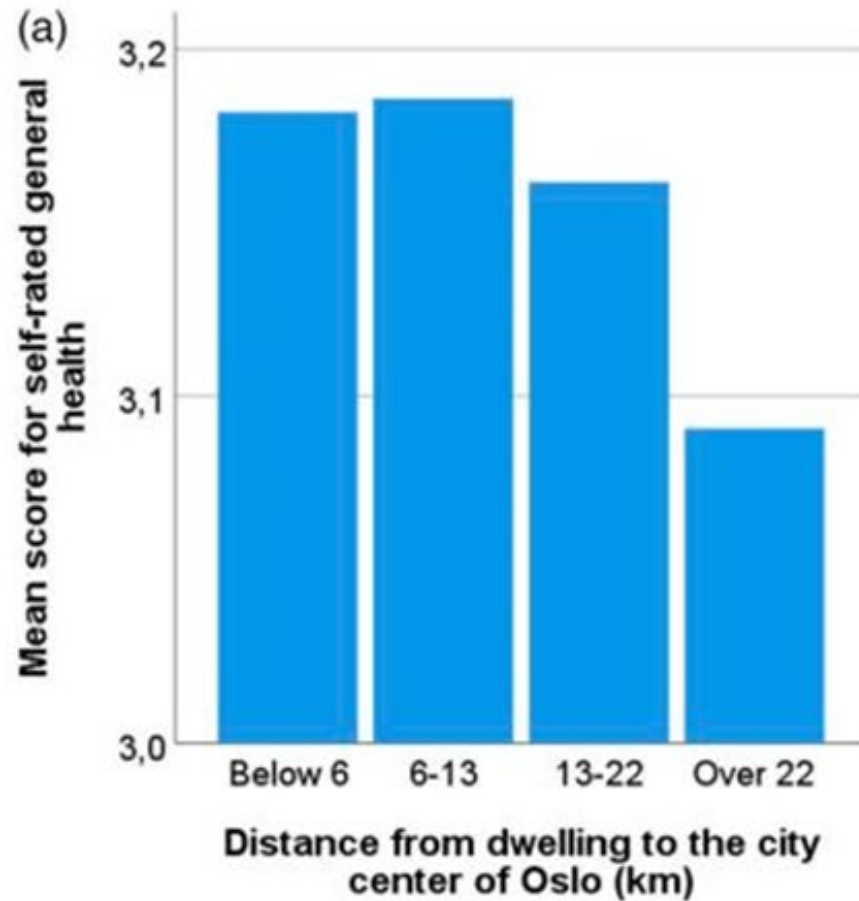

Figure 3. Mean scores for self-rated general health status (left, high values = good health, $N = 861$, $p = 0.034$) and sum scores for health complaints (right, low values = good health, $N = 862$, $p = 0.035$).

 PSYKISK HELSE

18. oktober 2022 kl. 06:01 **Fuglesang reduserer stress og paranoia** • Tyske forskere anbefaler å lytte mer til fuglesang fordi det kan gjøre godt for den mentale helsen, skriver [Forskning.no](https://forskning.no).

Forskere fra Max Planck-Institute for Human Development fikk nesten 300 mentalt friske deltakere til å lytte til støy fra byen og til naturlig fuglesang. De fant ut at lyden av fuglesang gjorde deltakerne mindre engstelige og paranoide, skriver [forskerne](#).

Stasjoner og knutepunkt i 1954 vs. 2022

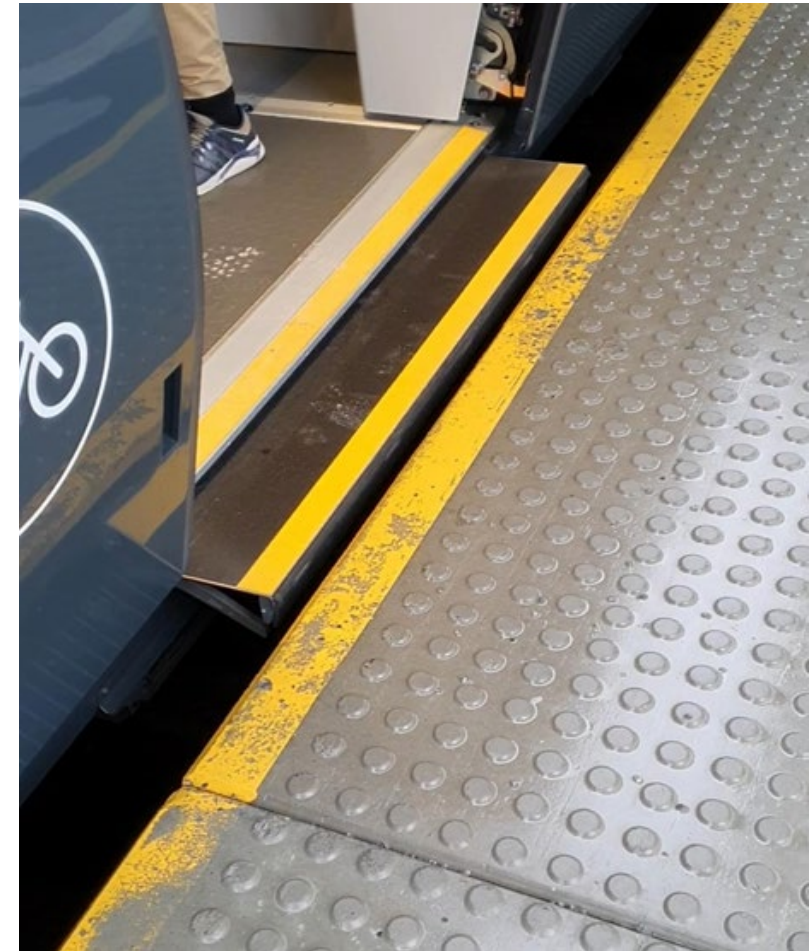

Årnes stasjon 1954. Foto: Norsk Jernbanemuseum, Jmf016376

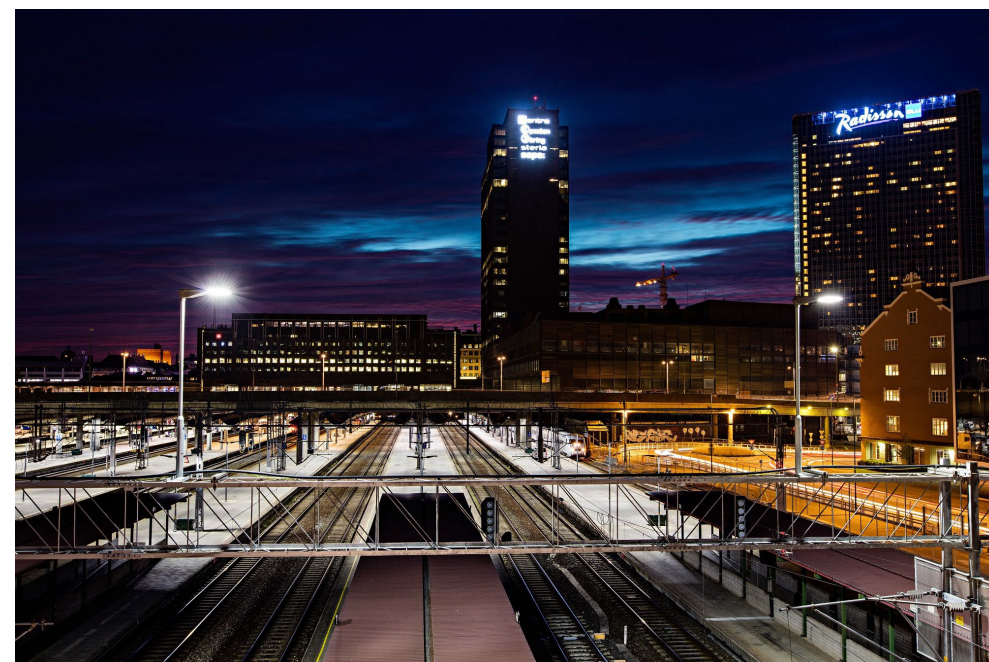

Ski stasjon 2022. Foto: Terje Borud

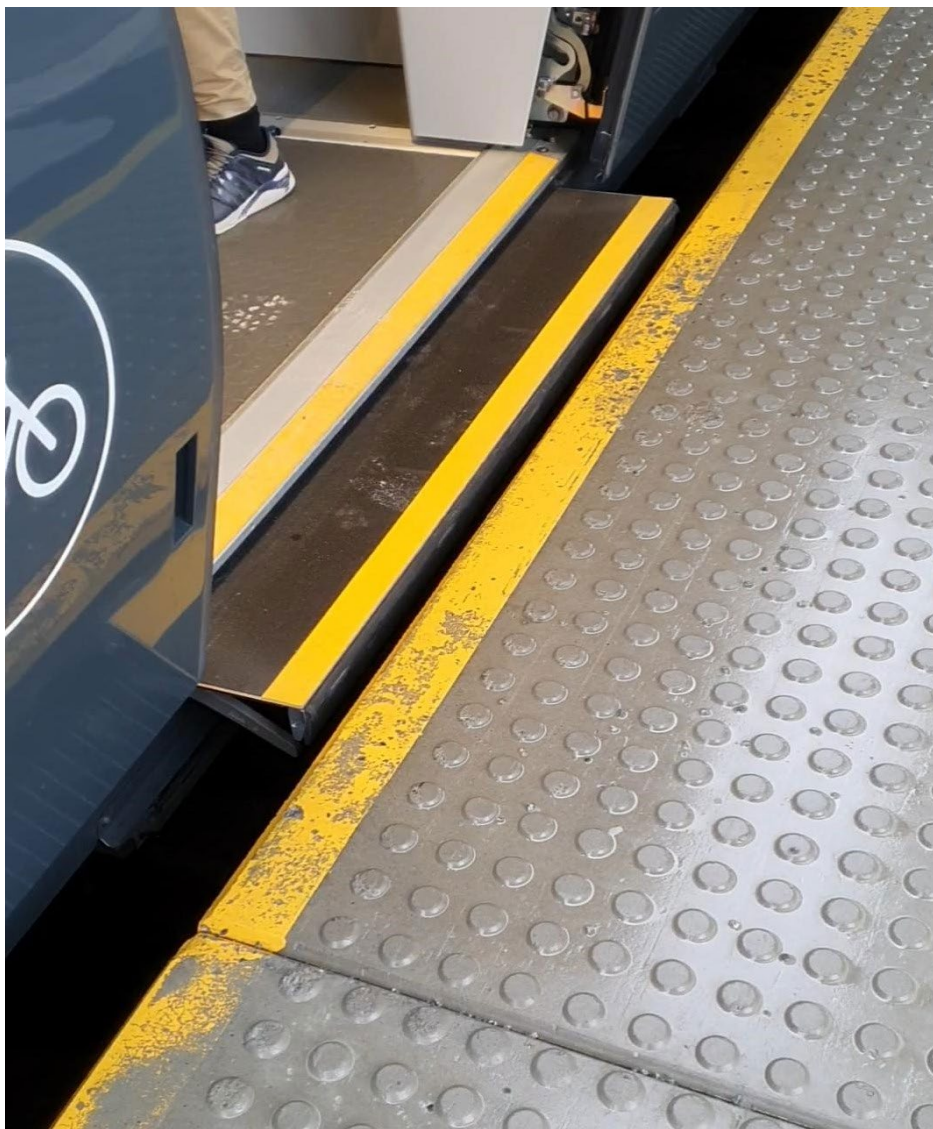
Stasjoner for alle (flest mulig)

Stor jobb foran oss

Universell utforming - i utvikling

Takk for
oppmerksomheten

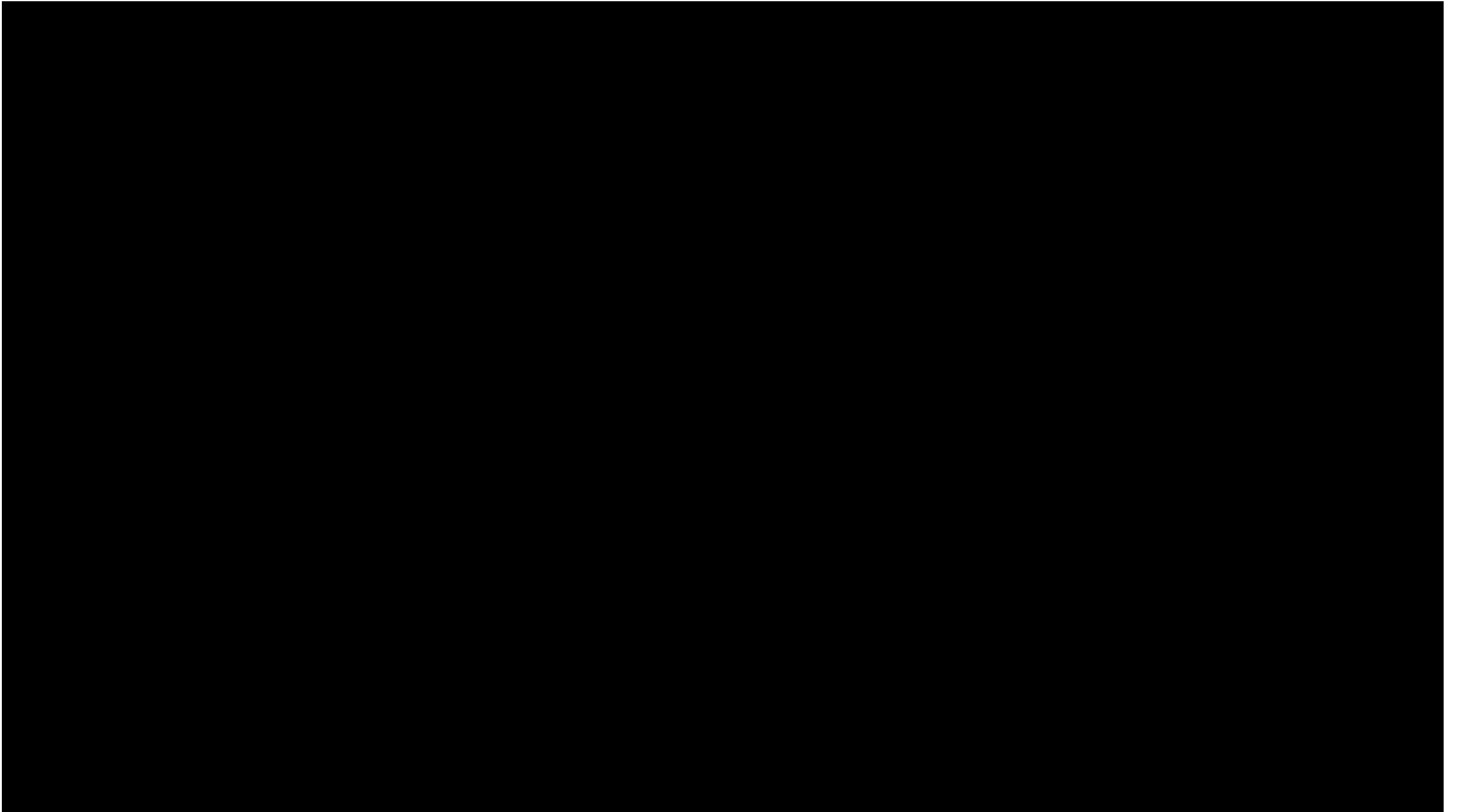

Nasjonal konferanse:

SAMMEN FOR ET ALDERSVENNLIG NORGE

25. oktober **Quality Hotel Ålesund**

Nasjonal konferanse:

SAMMEN FOR ET ALDERSVENNLIG NORGE

25. oktober **Quality Hotel Ålesund**

Kjøpesenter som sosial arena – hvorfor, hvordan og til hva?

Sammen for et aldersvennlig Norge

Ålesund, 25. oktober 2022

Gry Rustad Pettersen

PhD-stipendiat ved Institutt for folkehelsevitenskap, NMBU

Helse og livskvalitet

God helse handler om mer enn bare fravær av sykdom.

Skapes og opprettholdes utenfor helsesektoren.

Viktig for personlig utvikling.

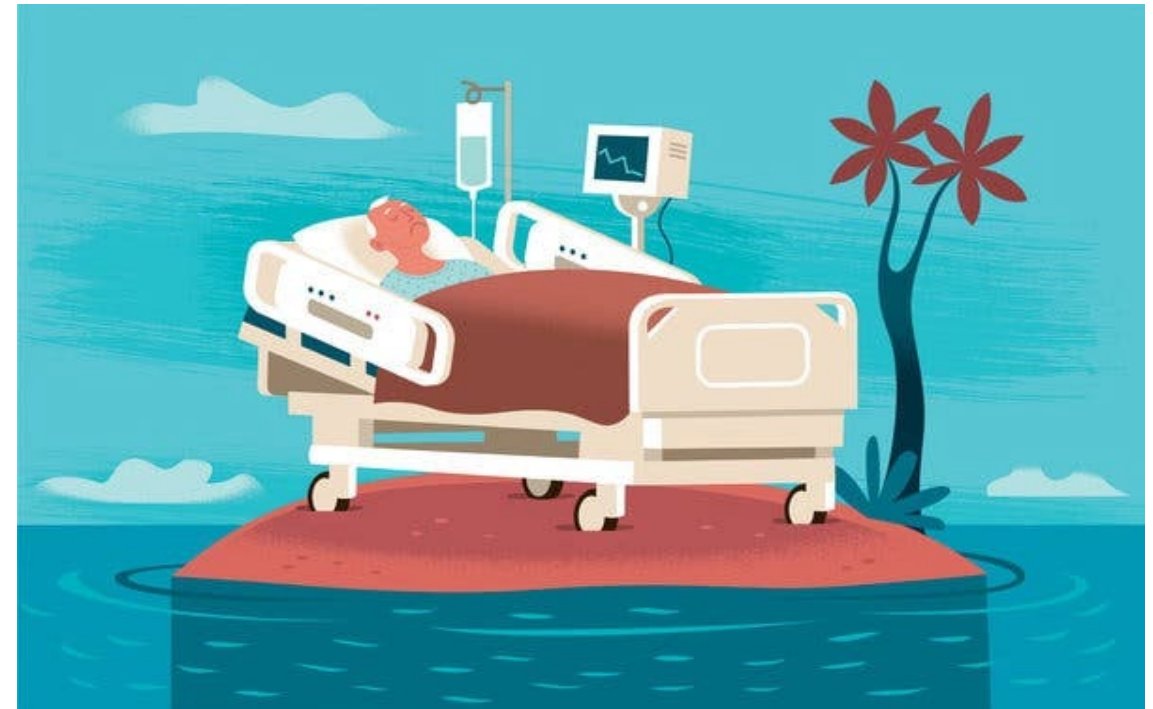
Vesentlig ressurs i samfunnsutviklingen.

Sosiale interaksjoner

Mulighet for sosiale interaksjoner har stor betydning for helsen vår.

Sosiale nettverk og sosial støtte er viktige determinanter for helse og livskvalitet.

Ill. Paul Rogers

Det er lite forskning på bruk av kjøpesenter!

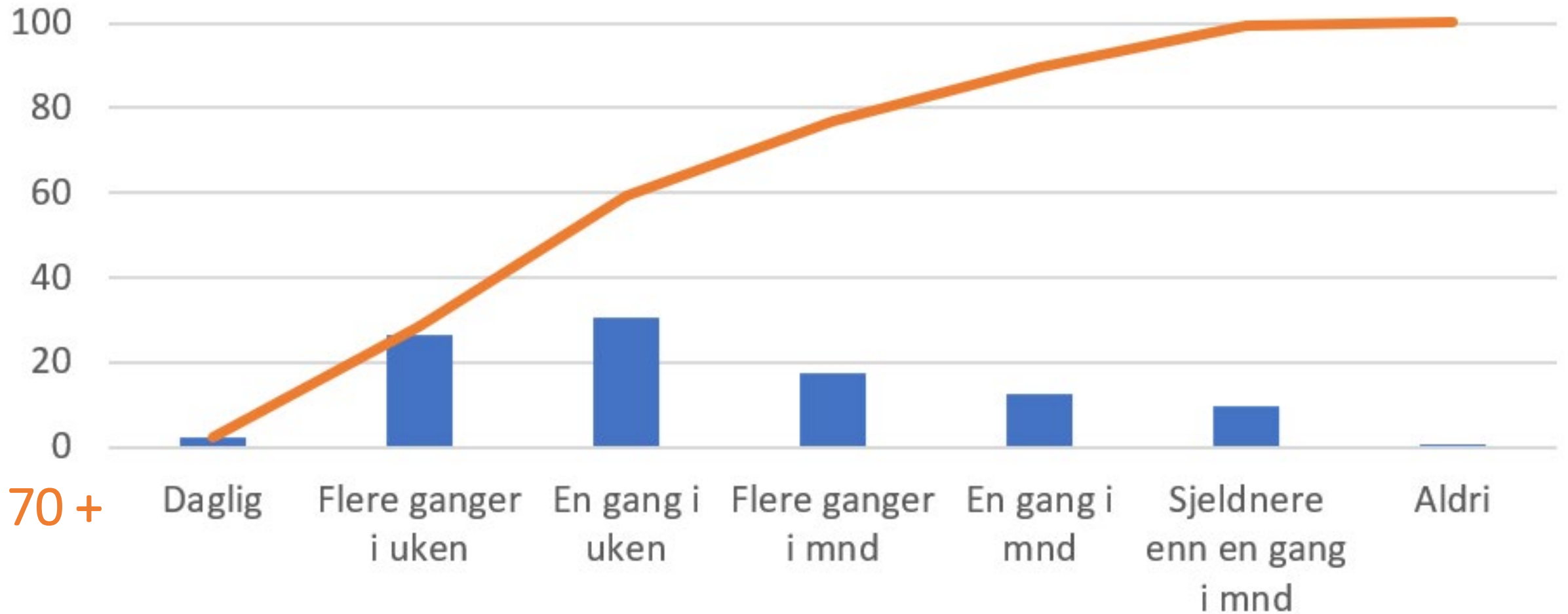
- 41 artikler siden år 2000
- 9 artikler hvor eldre enn 64 år er del av populasjonen
- Ingen artikler om eldre fra Europa

Foto: Kjøpesentrene Tistasenteret, Torvbyen, Storbyen

108 738 respondenter

Eldre bruker kjøpesentrene!

70+

Trekk ved kjøpesentrene

- Bekvemmelighet og komfort
- Design og atmosfære
- Trygghet og sikkerhet

Foto: Daniel Fernandez/Norsk Form

Trekk ved kjøpesentrene

- Bekvemmelighet og komfort
- Design og atmosfære
- Trygghet og sikkerhet

Foto: Daniel Fernandez/Norsk Form

Trekk ved kjøpesentrene

- Bekvemmelighet og komfort
- Design og atmosfære
- Trygghet og sikkerhet

Foto: Daniel Fernandez/Norsk Form

Hvordan brukes kjøpesentre?

- Folk henger
- Folk møter venner og familie
- Folk gjør fritidsaktiviteter

Hvordan brukes kjøpesentre?

- Folk henger
- Folk møter venner og familie
- Folk gjør fritidsaktiviteter

Hvordan brukes kjøpesentre?

Ill: Anette Moi

- Folk henger
- Folk møter venner og familie
- Folk gjør fritidsaktiviteter

Opplevelser

- Positive følelser
- Pause fra hverdagen
- Tilhørighet til stedet
- Tilhørighet til andre

Opplevelser

- Positive følelser
- Pause fra hverdagen
- Tilhørighet til stedet
- Tilhørighet til andre

Opplevelser

- Positive følelser
- Pause fra hverdagen
- Tilhørighet til stedet
- Tilhørighet til andre

Opplevelser

- Positive følelser
- Pause fra hverdagen
- Tilhørighet til stedet
- Tilhørighet til andre

© Fredriksstad Blad

Photo: The Shopping centres Tistasenteret, Torvbyen, Storbyen

Takk for meg!

(e) gry.rustad.pettersen@nmbu.no

(m) 913 13 345

Voss herad

Reell medverknad og suksessfaktorar for tverrfagleg samarbeid

Nasjonal konferanse: Saman for eit aldersvenleg samfunn 25.10.22

Liv Jorunn Solstad

Voss herad

Dialogperspektivet

Forankring

Pilot
Voss
herad

Samarbeid

Medverknad

Voss herad

Sentrale aktører

Prosjektet er forankra i rådmannen si leiargruppe

- > Kommunalavdeling helse, sosial og omsorg (administrativt forankra)
- > Kommunalavdeling oppvekst
- > Kommunalavdeling kultur, idrett og fritid
- > Kommunalavdeling tekniske tenester
- > Hovudverneombod og hovudtillitsvald
- > Innbyggjarservice
- > Voss Næringshage
- > Frivillige lag og organisasjonar
- > Forsking (Senter for omsorgsforskning, vest)
- > *Nettverk for aldersvenleg Norge sentralt og regionalt*
- > *Leve hele livet – støtteapparat Vestland*

Pilotar

Pårørandeinvolvering

Brukarmedverknad

Medbestemmelse og medverknad tilsette

Innbyggjarinvolvering – engasjement

Kva erfaringar har me gjort?
Kva har me lært?

Leve hele livet
– en kvalitetsreform for eldre

Voss herad

Takk for meg!

Nasjonal konferanse:

SAMMEN FOR ET ALDERSVENNLIG NORGE

25. oktober **Quality Hotel Ålesund**